

Editio

Wat heet politiek?

Jef Peeters

Het begin van een nieuw millennium zou de hoofdredacteur van een ecologisch tijdschrift aan het fantaseren kunnen zetten over een gewenste groene toekomst. Ik ga dat hier niet doen. Niet omdat fantaseren niet mag – fantasie kan immers inspirerende denkbeelden leveren, en die hebben we broodnodig. Ik wil eerder de vraag stellen naar de politiek die nodig is om die groene toekomst waar te maken. Het maatschappelijk debat over welk leven wij willen en aan welke samenleving wij daarvoor gestalte moeten geven, is daarvan een onmisbare hoeksteen. Als fantasie daarbij een politieke deugd kan zijn, dan zal het in ieder geval een gemeenschappelijke moeten zijn. Het is niet de private opinie van de hoofdredacteur – of van wie dan ook – die politieke betekenis heeft, maar de publieke opinie die groeit uit het publieke debat. Maar dan is er ook nood aan een publieke ruimte die het gesprek van de opinies mogelijk maakt en bevordert, een ruimte waarin we niet alleen onszelf tegenkomen, maar de wereld ook vanuit het standpunt van de ander trachten te zien (cf. Hannah Arendt). Democratische politiek is een geëngageerde en engagerende activiteit. Democratie herleiden tot het enquêteren van opinies en het tellen van de hoofden heeft dan nauwelijks wat met politiek te maken, maar alles met de zelfgenoegzaamheid van de zappende burger. En wanneer groene politiek daarbij de vraag naar onze levenswijze, naar onze productie- en consumptiepatronen naar voren schuift als een politieke vraag van eerste orde, dan zitten we ver van de liberale gedachte dat nadenken over 'goed leven' en over de keuzen die daarbij gemaakt moeten worden, louter een privé-aangelegenheid zijn.

Waar moeten de prioriteiten liggen als we nadenken over groene politiek? Die vraag drong zich bij mij op bij het doornemen van de bijdragen voor dit nummer. Politiek wordt er immers vanuit verschillende invalshoeken benaderd, zowel naar de vorm, als naar de inhoud. Uitgaande van de voorbijgemaakte gemeenteraadsverkiezingen, bespreekt Stefaan Walgrave de positie van de Vlaamse partijen op de politieke 'markt'. Zijn stelling is dat de electorale problemen van Agalev te maken hebben met een te grote competitie tussen verschillende partijen voor de links-libertaire kiezer. Ik vraag mij daarbij wel af of deze directe gerichtheid op machtsvererving via verkiezingen niet te veel voorbij gaat aan de nood aan een verdergaande inhoudelijke profilering van een groene partij, en dat is een taak van lange adem. Ik denk dat de groenen de partij bij uitstek zijn die in het kader van de ecologische crisis uitdrukking moeten geven aan nieuwe invullingen van het 'algemeen' belang. En dat vraagt op de eerste plaats om een langdurige en aangehouden communicatie en discussie met de burgers. Een groene formulering van het algemeen belang strijkt in eerste instantie immers tegen de haren in van de vele private belangetjes, wensen en verwachtingen, en fundamenteel van de zelfopvatting van de modale noorderling. Politieke scholing lijkt misschien te klinken als iets uit een oud links verleden. Maar hoeveel liberale ideologie is daarbij al tot ons zelfbeeld gaan behoren?

Dat groene politiek staat of valt met een diepgaande discussie over visies op de samenleving komt sterk naar voren uit de andere artikels in dit nummer. Dat wordt heel nadrukkelijk gesteld in de discussiebijdrage van Paula Burggraef e.a., over het zoeken naar een antwoord op het Vlaams Blok. Het gaat daarbij om "een strijd tegen een hele reeks, door een groot gedeelte van Vlaanderen gedeelde, waarden". Ook Toon Vandeveldt stelt in zijn pragmatische, beleidsgerichte benadering, dat politiek niet kan draaien om het "louter technocratisch beheer van de dingen". Het gestalte geven aan een nieuw maatschappelijk project vraagt om politieke keuzes die "meer dan ooit ethische keuzes" zijn. Hij laat dat o.a. zien in zijn overwegingen aangaande een vergroening van de fiscaliteit. Hetzelfde blijkt uit de uiteenzetting van Johan Malcorps omtrent de concrete invulling van het voorzorgsprincipe. Aan fundamentele keuzeterreinen ontbreekt het niet: het mondiaal perspectief (Temmerman, Vandeveldt), aandacht voor vrouwen (Temmerman, Vertriest), de keuze voor de stad als menselijke leefwereld vanuit zowel ecologisch als multicultureel en kosmopolitisch oogpunt (Vertriest, Crossing Brussels). Dat fundamentele keuzes elkaar doorkruisen, en daarbij kunnen bemoeilijken of versterken, maakt het maatschappelijk debat des te noodzakelijker.

We kunnen in dit nummer jammer genoeg geen reacties publiceren op de bijdrage van Gust Van Put in vorig nummer over werknemersparticipatie. We kregen er immers op de redactie nog geen binnen. We

Oikos, Politiek, milieu, cultuur, 16, 5/2000, Editio

hopen dat dat tegen volgend nummer wel het geval zal zijn. Beschouw deze mededeling in ieder geval als een nieuwe uitnodiging om het debat aan te gaan. Dat zou dan ook aansluiten bij de millenniumwensen van de hoofdredacteur: dat Oikos een forum mag zijn van publiek debat.